

SELETUSKIRI

Regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Maaeluministri 19. augusti 2022. a määruse nr 48 „Bioressursside väärindamise investeeringutoetus“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Maaeluministri 19. augusti 2022. a määruse nr 48 „Bioressursside väärindamise investeeringutoetus“ muutmise“ (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse välissuhtlemisseaduse § 8 lõike 4 ja Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määruse nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused“ § 8 lõike 1 alusel.

Maaeluministri 19. augusti 2022 määruse nr 48 „Bioressursside väärindamise investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus*) muudatused tingis vajadus avada täiendav meetme taotlusvoor, et saavutada taastekava investeeringu 4 „Ressursitõhusate rohetechnoloogiate kasutuselevõtt“ tegevuse 2 „Bioressursside väärindamine“ ning Euroopa Komisjoni ja Eesti riigi vahel kokku lepitud tegevuskorra eesmärgid. Määruse muudatustega kehtestatakse tingimused uue taotlusvooru avamiseks ja toetatavate investeeringute elluviimiseks, võttes aluseks, et taaste- ja vastupidavuskava reformid ja investeeringud peavad olema ellu viidud hiljemalt 2026. aasta keskpaigaks.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi põllumajanduskeskkonnapoliitika osakonna valdkonnajuht Argo Peepson (5692 6963, argo.peepson@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Maarika Arro (625 6197, maarika.arro@agri.ee). Eelnõu keeleteimetaja on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 täiendatakse määrust §-ga 4¹. Muudatus sätestab riigiabi tingimused 2025. aasta taotlusvoorus taotlejale.

Täienduse kohaselt on toetus riigiabi, millele kohaldatakse Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78) ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (edaspidi *üldine grupierandi määrus*), artikleid 14 või 41.

Üldise grupierandi määruse artikkel 14 sätestab tingimused investeeringuteks ettenähtud regionaalabile, muu hulgas ka abikõlblikud kulud ja abi osakaalu maksimaalse määra ning muud tingimused. Artikli 14 rakendamisel on vajalik järgida ka artiklis 2 (mõisted) sätestatud tingimusi, sh „alginvesteering“, milleks on investeering materiaalsesse või immateriaalsesse varasse seoses mõnega järgmistest: uue ettevõtte asutamine; olemasoleva ettevõtte tootmisvõimsuse suurendamine; ettevõtte toodangu mitmekesistamine, kui laienetakse toote- või teenuseturgudele, kus ettevõtte enne ei tegutsenud; investeeringuga seotud ettevõtte kogu tootmisprotsessi või teenuste osutamise protsessi täielik ümberkorraldamine; vara soetamine ettevõttelt, mis on lõpetanud tegevuse või oleks tegevuse lõpetanud, kui seda ei oleks ostitud. Artikli 14 lõike 3 kohaselt võib VKEdele anda abi mis tahes vormis alginvesteeringuks ja suurettevõtjatele ainult selliseks alginvesteeringuks, mis tekitab uut majandustegevust. Uueks majandustegevust tekitavaks alginvesteeringuks on artiklis 2 sätestatu kohaselt investeering materiaalsesse või immateriaalsesse varasse seoses mõnega järgmistest: uue ettevõtte asutamine; ettevõtte tegevuse mitmekesistamine tingimusel, et uus tegevusala ei ole sama mis ettevõtte varasem tegevusala ega

sellega sarnane tegevusala; vara soetamine ettevõttelt, mis on lõpetanud tegevuse või oleks tegevuse lõpetanud, kui seda ei oleks ostetud, kui soetatud varaga teostatav uus tegevus ei ole sama või sarnane tegevusalaga, mida ettevõtte teostas enne vara soetamist.

Üldise grupierandi määruse artikkel 41 sätestab tingimused investeeringuteks ettenähtud abile taastuvallikatest toodetud energia ja vesiniku ning tõhusa koostootmise edendamiseks.

Juhul, kui on tegemist põllumajandustoodete (Euroopa Liidu toimimise lepingu Lisa I) töötlemise või turustamisega seotud investeeringutega, kohaldatakse Euroopa Liidu suuniste põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades antava riigiabi kohta (2022/C 485/01), pärast Euroopa Komisjonilt riigiabi andmise loa saamist, 1. peatüki jagu 1.1.1.3.

Taotleja (vajadusel PRIAga konsulteerides) saab toetust taotleda vähese tähtsusega abina juhul, kui vähese tähtsusega abi maht (ühele ettevõtjale antud toetuse suurus koos toetuse andmisele vahetult eelnenud kolme aasta pikkuse perioodi jooksul eraldatud vähese tähtsusega abiga saab olla mitte rohkem kui 300 000 eurot) pole ületatud. Juhul, kui see on ületatud, antakse abi riigiabina üldise grupierandi määruse artikli 14 või 41 alusel.

Eelnõu punktiga 2 tehakse erisus 2025. aasta taotlejatele, muudatuse kohaselt saab 2025. aastal toetust taotleda ainult masinate ja seadmete soetamiseks või väljavahetamiseks uuenduslike, ressursitõhusate ja bioressursile kõrgemat lisandväärtust anda võimaldavate masinate ja seadmete vastu.

Eelnõu punktiga 3 tehakse erisus 2025. aasta taotlejatele, muudatuse kohaselt ei pea tegema taristuinvesteeringu kliimakindluse hindamist. Eesmärgiks on lihtsustamine, arvestades, et vóorus toetatakse seadmete ja masinate soetamist, mistóttu ei liigitu tegevus taristuinvesteeringuks.

Eelnõu punktiga 4 viiakse § 6 sõnastus vastavusse eelnõu muudatustega ja sellest jäetakse välja tekstiosa „§ 7 lõikes 1 nimetatud äriühingute ning teadus- ja arendusasutuste kaupa“. Muudatus tehakse seetóttu, et 2025. aastal teadus- ja arendustóõtaja kaasamist enam ei toetata.

Eelnõu punktiga 5 täiendatakse paragrahvi 7 lõikega 1¹. Muudatuse tulemusel võib 2025. aastal toetust taotleda ainult § 7 lõike 1 punktis 1 sätestatud äriühing ning teadus- ja arendusasutused toetust taotleda enam ei saa.

Eelnõu punktiga 6 täiendatakse § 7 lõikega 2¹.

Täienduse kohaselt peab 2025. aasta taotlusvóorus taotleja lisaks lõikes 2 sätestatud nõuetele olema enne taotluse esitamist tegutsenud vähemalt kaks majandusaastat ja tema müügitulu peab taotluse esitamisele vahetult eelnenud mõlema kahe majandusaasta keskmisena olema vähemalt võrdne taotletava toetuse summaga.

Täienduse eesmärk on seada fookus ettevóttjatele, kelle äritegevusest saadav rahavoog võimaldab toetusega võimendatava investeeringu ellu viia ning kes on seetóttu suurema tõenäosusega ka pikemas perspektiivis jätkusuutlikud. Varasemat tegutsemist tõendavad taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kahe majandusaasta aruanded.

Eelnõu punktiga 7 täiendatakse § 8 lõikega 2¹. Täienduse kohaselt on 2025. aasta taotlusvóorus toetuse taotlemisel abikótblík ka kasutatud seadme soetamise kulu, juhul kui soetatav seade vastab järgnevatele tingimustele: soetatav masin või seade ei ole taotluse esitamise hetkel vanem kui viis aastat, selle soetamiseks ei ole kasutatud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest ega muud tagastamatut riigiabi ning selle hind ei ületa selle turuväärtust ja on uue samaväärse masina või seadme hinnast madalam.

Eelnõu punktiga 8 loetakse paragrahvi 9 senine tekst lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2, mis sätestab, et 2025. aasta taotlusvóorus ei ole abikótblík lisaks lõikes 1 sätestatule ehitise

ehitamine ehitusseadustikus sätestatud tingimustel ja korras ning teadus- ja arendustöötaja kaasamine.

Eelnõu punktiga 9 täiendatakse määrust §-ga 10¹. Muudatusega sätestatakse toetuse määr 2025. aastaks. Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artiklis 14 sätestatud juhul on toetuse maksimummäär abikõlblikest kuludest 35 protsenti kuni 45 protsenti sõltuvalt elluviidava projekti asukohast ja ettevõtte suurusest. Toetuse määrad kehtestatakse vastavalt Eesti regionaalabi kaardile (1. jaanuar 2022–31. detsember 2027) ning on täpsemalt välja toodud Rahandusministeeriumi veebilehel <https://www.fin.ee/riigihanked-riigiabi-osalused/riigiabi>.

Seejuures arvatakse Põhja-Eesti alla Harju maakond, Kirde-Eesti alla Ida-Viru maakond. Lääne-Eesti hulka loetakse Hiiu, Lääne, Pärnu, Saare maakonnad, Kesk-Eesti hulka Järva, Lääne-Viru, Rapla maakonnad ning Lõuna-Eestisse kuuluvad Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi, Võru maakonnad.

Kirde-Eestis elluviidava projekti korral on toetuse määr suurettevõtjale kuni 25 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 35 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 45 protsenti toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

Lõuna-Eestis elluviidava projekti korral on toetuse määr suurettevõtjale kuni 20 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 30 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 40 protsenti toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest;

Põhja-, Lääne- ja Kesk-Eestis elluviidava projekti korral on toetuse määr suurettevõtjale kuni 15 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 25 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 35 protsenti toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.

Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artiklis 41 sätestatud juhul on toetuse maksimummäär 45 protsenti kuni 65 protsenti, sõltuvalt ettevõtte suurusest (suurettevõtjale kuni 45 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 55 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 65 protsenti).

Euroopa Liidu suuniste põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades antava riigiabi kohta (2022/C 485/01) 1. peatüki jaos 1.1.1.3 sätestatud juhul on toetuse maksimummäär abikõlblikest kuludest kuni 50 protsenti.

Ühtlasi sätestatakse toetuse miinimumsuurus ühe taotluse kohta, viies selle vastavusse toetatavate tegevuste ja taotlusvooru eelarvega. Toetuse miinimumsuurus ühe taotluse kohta on 100 000 eurot ja taotletava toetuse maksimumsuurus on 1 500 000 eurot ühe taotleja kohta. Omavahel seotud tegevused tuleb esitada ühes taotluses.

Eelnõu punktiga 10 asendatakse paragrahvi 12 lõike 1 punktis 1 tekstiosa „määruses (EL) nr 651/2014 artikli 6“ tekstiosaga „määruse (EL) nr 651/2014“. Muudatusega korrigeeritakse viidet üldisele grupierandi määrusele.

Eelnõu punktiga 11 tunnistatakse § 12 lõige 2 kehtetuks. Muudatusega jäetakse välja nõuded, mis on seotud teadus- ja arendusasutustega, kes 2025. aastal enam toetust taotleda ei saa.

Eelnõu punktiga 12 täiendatakse määrust §-ga 12¹, mis sätestab ostumenetluse korraldamise nõuded.

Muudatusega loobutakse toetatava tegevuse kohta lisadokumentide esitamise kohustusest 16 kuu jooksul taotluse rahuldamise otsuse tegemisest ning kõik nõutavad dokumendid tuleb esitada koos taotlusega. Ühtlasi sätestatakse paragrahviga 12¹ nõuded ostumenetluse korraldamiseks ning ühtlustatakse need muude investeeringutoetuste lähenemisega.

Lõikes 1 sätestatakse, et taotleja peab korraldama ostumenetluse, et välja selgitada toetatava tegevuse raames soetatava vara või teenuse mõistlik maksumus. See tähendab, et enne ostu sooritamist peab toetuse saaja läbi viima menetluse, kus kaalutakse erinevaid pakkumisi ning

tehakse valik parima pakkumise alusel. Ostumenetluse tulemusel valitakse pakkumine, mis vastab kõige paremini etteantud nõuetele ja tingimustele ning on kõige mõistlikuma hinna ja kvaliteedi suhtega. Selle nõude täitmise eesmärk on tagada, et toetuse kasutamine oleks efektiivne ja majanduslikult otstarbekas.

Lõige 2 ja 3 sätestavad, et kui toetatava tegevuse raames tellitava töö, teenuse või soetatava vara eeldatav käibemaksuta maksumus on alla 30 000 euro, kuid ületab 5000 eurot, küsitakse üksteisest sõltumatute pakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakumust. Kui aga toetatava tegevuse raames tellitava töö, teenuse või soetatava vara eeldatav käibemaksuta maksumus on 30 000 eurot või sellest suurem, peab toetuse saaja korraldama ostumenetluse riigihangete registris. Alla 5000 eurot maksva töö, teenuse või soetatava vara puhul ei ole vajalik võtta hinnapakumusi ega korraldada ostumenetlust. Sel juhul tuleb taotluses kulu kirjeldada ja hiljem esitatakse maksetaotlusega arve.

Sõltumatute pakkujate all mõeldakse selliseid ettevõtteid või isikuid, kes ei ole omavahel seotud, st neil ei ole mingit seost üksteisega, nagu näiteks samasse kontserni kuulumine või ühine juhtimine. See tähendab, et taotleja ei tohi tugineda ainult ühe pakkumuse hinnale, vaid võrdlema erinevaid pakkumusi, et saada võimalikult õiglane hind. Selline protsess tagab, et maksumus on mõistlik ja vastab turutingimustele. Riigihangete registris peab menetlus vastama järgmistele nõuetele:

- 1) ostumenetluse väljakuulutamisel avaldatakse riigihangete registris ostuteade, millest nähtub tellitava töö või teenuse või soetatava vara kirjeldus, tehnilised andmed, majanduslikult soodsaima hinnapakumuse väljaselgitamiseks hinnapakumuste hindamise kriteeriumid ja hinnapakumuste esitamise tähtpäev;
- 2) hinnapakumuste esitamise tähtaeg on vähemalt 15 tööpäeva;
- 3) teade ostumenetluse kohta on avalik;
- 4) ostumenetlusega seotud teabevahetus ostumenetluse korraldaja ja hinnapakkuja vahel, sealhulgas ostuteatele ja sellega seotud dokumentidele juurdepääsu võimaldamine ning hinnapakumuste ja selgituste esitamine, toimub riigihangete registris;
- 5) hinnapakumused võetakse vastu ja avatakse riigihangete registris;
- 6) punktis 1 sätestatud tingimusi ei tohi muuta pärast hinnapakumuste esitamise tähtaega ja parima hinnapakumuse valimisel ei tohi neist kõrvale kalduda;
- 7) PRIA esindajale antakse Vabariigi Valitsuse 31. augusti 2017. a määruse nr 137 „Riigihangete registri põhimäärus“ § 21 lõike 1 punkti 19 kohane vaatleja roll.

Lõige 4 sätestab loetelu sellest, millist teavet peab sisaldama hinnapakumuse, mille taotleja saab soetatava vara või teenuse kohta. Hinnapakumuse peab sisaldama toetuse saaja nime, hinnapakkuja nime ja kontaktandmeid, hinnapakumuse väljastamise kuupäeva ning teenuse või vara üksikasjalikku kirjeldust ning käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust, samuti tehniliste tingimuste loetelu, mis vastab tehnilisele spetsifikatsioonile.

Lõike 5 kohaselt ei tohi taotleja küsida hinnapakumust endaga seotud isikutelt tulumaksuseaduse § 8 lõike 1 tähenduses. Tulumaksuseaduse § 8 sätestab, millal isikud loetakse seotuks, näiteks kui üks isik omab teise isiku üle märkimisväärset mõjuvõimu või neil on ühine juhtimisorgan. Sellised seotud isikud võivad pakkuda üle- või alahinnatud hindu, mis ei ole objektiivsed ja võivad mõjutada taotleja otsuseid. Seetõttu on nende väljajätmine hinnapakumuste küsimisest vajalik tagamaks, et hinnapakumused on objektiivsed ja usaldusväärsed. Avaliku konkursi tahtlik moonutamine võib viidata toetuse saamiseks kunstlike tingimuste tekitamisele, mille tagajärjeks on toetusest ilma jäämine ja võimalik on ka Euroopa Liidu finantshuvide kaitseks kohaldatava halduskaristuse kohaldamine.

Lõige 6 sätestab, et taotleja võib loobuda konkureerivate hinnapakumuste küsimisest või ostumenetluse korraldamisest riigihangete registris, kui see on objektiivselt põhjendatud, eelkõige kui turul puudub asjaomase töö, teenuse või vara pakkujate paljusus. See tähendab, et kui taotleja on näiteks juba uurinud turul saadaolevaid pakkumusi ja leidnud, et neid on vähem

kui kolm, võib ta küsida vähemalt kahte hinnapakumust, kui see on mõistlik. Oluline on siiski meeles pidada, et taotleja peab olema võimeline selgitama ja tõendama, miks oli võimatu või ebapraktiline küsida konkureerivaid pakkumusi.

Lõike 7 kohaselt ei tohi eirata lõikes 2 või 3 sätestatud nõuet pakkumuste küsimiseks, jagades projekti raames tellitava töö või teenuse osadeks. Kui toetatava tegevuse raames tellitav töö, teenus või vara on vajalik sama eesmärgi saavutamiseks, siis ei ole lubatud seda jagada osadeks. Kuid taotleja võib jagada projekti raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara osadeks, kui selleks on objektiivsed põhjused, näiteks kui on tegu täiesti erinevate hangitavate asjadega, mille hanget ei ole ühekorraga võimalik läbi viia.

Lõige 8 sätestab, et kui taotletakse toetust kasutatud masina või seadme soetamiseks, peab taotleja olema saanud vähemalt ühe hinnapakumuse kasutatud masina või seadme kohta ja kaks hinnapakumust uue samaväärse masina või seadme kohta.

Eelnõu punktiga 13 täiendatakse § 13 lõike 1 punkti 2 pärast sõna „eelnenud“ sõnaga „kahe“. Muudatus on seotud paragrahvis 7 tehtud täpsustusega ning sellega sätestatakse, et esitada tuleb kahe majandusaasta bilanss ja kasumiaruanne, kui need andmed ei ole kättesaadavad äriregistrist.

Eelnõu punktiga 14 sõnastatakse paragrahvi 13 lõike 1 punkt 5 järgmiselt: „kliimariskidest tingitud tagajärgede leevendamise kirjeldus“. Muudatus puudutab taristu investeeringute puhul kliimakindluse tagamise hindamise aruande esitamist, mida 2025. aasta taotlusvoorus enam ei nõuta. Küll aga tuleb taotlusele lisada kirjeldus, kus selgitatakse, kuidas on maandatud kliimariskidest tingitud tagajärjed (nt elektrikatkestused tormide tõttu, toorainete kättesaadavuse probleemid ilmastikuoludest tingituna jmt).

Eelnõu punktiga 15 sõnastatakse § 13 lõike 1 punkt 6 järgmiselt: „taotluse omafinantseeringu olemasolu tõendavad dokumendid“. Muudatusega täpsustatakse omafinantseeringu olemasolu tõendamist. Omafinantseeringu olemasolu tõendamiseks tuleb esitada digiallkirjastatud eelkõkkulepped, eellepingud või tõendid pangast jms. Taotleja peab veenvalt tõendama, et tal on taotluse rahuldamise korral võimekus omafinantseeringu tagada.

Eelnõu punktiga 16 tunnistatakse kehtetuks § 13 lõiked 5 ja 6. Lõige 5 puudutab viidet taristu kliimakindluse hindamise juhendile, mis ei ole enam asjakohane, lõige 6 puudutab ehitustegevust ning ei ole määruses tehtud muudatuste tõttu samuti enam asjakohane.

Eelnõu punktiga 17 sõnastatakse ümber § 13 lõige 7, viies selle kooskõlla §-ga 12¹ (ostumenetlus). Kui projekti eeldatav käibemaksuta maksumus on alla 30 000 euro tuleb koos taotlusega esitada kolm hinnapakumust või kasutatud masina või seadme kohta vähemalt üks hinnapakumust ja uue samaväärse masina või seadme kohta kaks hinnapakumust.

Kui projekti eeldatav käibemaksuta maksumus on 30 000 eurot või sellest suurem, tuleb esitada ostumenetluse viitenumber.

Samuti lisatakse tingimus kasutatud masina või seadme soetamisel, mille kohaselt kasutatud masina või seadme soetamise korral peab taotleja esitama dokumendid, mis tõendavad, et soetatav masin või seade ei ole taotluse esitamise hetkeks vanem kui viis aastat, selle soetamiseks ei ole saadud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest ega muud tagastamatut riigiabi ning selle hind ei ületa turuväärtust ja on uue samaväärse masina või seadme hinnast madalam.

Eelnõu punktiga 18 tunnistatakse kehtetuks § 15. Muudatusega loobutakse eksperdi hinnangu nõudest taotluse kohta, kuna määruse muudatuste tulemusel on toetatavad projektid sisult ja mahult oluliselt lihtsamad ning ei vaja seega täiendavat eksperthinnangut. Lisaks võimaldab muudatus kiirendada toetuse menetlemise protsessi.

Eelnõu punktiga 19 ja 20 tehakse muudatused §-s 16, mis puudutavad taotluste hindamist. Muudatus on seotud teadus- ja arendusasutustega, kes 2025. aastal toetust taotlema ei saa ning seega pole määruse vastavad sätted enam asjakohased.

Eelnõu punktiga 21 tunnistatakse kehtetuks § 17 lõige 3, kuna see ei ole enam asjakohane.

Eelnõu punktiga 22 täiendatakse § 17 lõikega 4¹, mis sätestab, et kui hindamistulemuste alusel väljavalitud ja paremusjärjestusse seatud nõuetekohast taotlust ei ole võimalik täies ulatuses rahuldada, sest taotletava toetuse suurus ületab toetuseks ettenähtud vahendite jäägi, võib PRIA teha taotluse osalise rahuldamise otsuse tingimusel, et taotluses kavandatud tegevused viiakse ellu. Kui taotleja ei ole toetuse osalise rahuldamise otsusega nõus, teeb PRIA taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Täiendusega luuakse tingimused taotluste osaliseks rahastamiseks juhul, kui taotluste maht ületab ettenähtud vahendite jääki.

Eelnõu punktiga 23 tunnistatakse kehtetuks § 17 lõike 5 punkt 3. Muudatuse tulemusel ei kaasne mõnes hindamiskriteeriumis null hindepunkti saamisega taotluse rahuldamata jätmise, küll aga toob see kaasa paremusjärjestuses tahapoole jäämise ja suure tõenäosusega taotluse rahuldamata jätmise, millega tagatakse endiselt olukord, kus rahastuse saavad kõrgemalt hinnatud taotlused.

Eelnõu punktiga 24 asendatakse § 17 lõikes 6 arv „100“ arvuga „60“. Muudatuse eesmärk on kiirendada taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemist, muutes PRIA otsuse tegemise aega seniselt 100-lt tööpäevalt 60-le tööpäevale.

Eelnõu punktiga 25 täiendatakse paragrahvi 18 lõikega 4, millega sätestatakse, et 2025. aasta taotlusvoorus toetuse saajale ei kohaldata §-e 18–20, mis puudutavad lisadokumentide esitamist ja hinnapakkumisi, mis 2025. aasta voorus taotlejatele pole asjakohased.

Eelnõu punktiga 26 tunnistatakse kehtetuks § 19 lõige 9, kuna see ei ole enam punktiga 12 tehtud muudatusi (ostumenetlus ja selle tingimused) arvestades asjakohane.

Eelnõu punktiga 27 asendatakse paragrahvi 22 lõikes 6 tekstiosa „31. märtsiks“ tekstiosaga „31. maiks“. Muudatus pikendab aega, mille jooksul toetatav tegevus peab olema täielikult ellu viidud ja seda tõendavad dokumendid PRIA-le esitatud, et anda toetuse saajatele täiendavat aega tegevuste elluviimiseks.

Eelnõu punktiga 28 paragrahvi 23 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „elluviimist“ tekstiosaga „välja arvatud § 24¹ sätestatud juhtudel,“. Täiendus on seotud toetuse ettemakse võimaluse loomisega vastavalt §-le 24¹.

Eelnõu punktiga 29 sõnastatakse paragrahvi 23 lõige 3 selliselt, et toetuse saaja esitab maksetaotluse koos nõutud dokumentidega mitte rohkem kui kord kvartalis kvartalile järgneva kuu 10. kuupäevaks ja mitte hiljem kui 2026. aasta 31. maiks. Muudatusega täpsustatakse maksetaotluse esitamise sagedust ja lõpptähtaega kooskõlas punktis 24 tehtud kuupäeva muudatusega.

Eelnõu punktiga 30 täiendatakse määrust §-ga 23¹, mis sätestab nõuded maksetaotlusele ja selle esitamisele 2025. aasta taotlusvoorus taotlejatele.

Lõikes 1 on sätestatud, et pärast tegevuse täielikku või osadena elluviimist, välja arvatud § 24¹ sätestatud juhtudel (ettemaks) esitab toetuse saaja elektrooniliselt e-toetuse kaudu PRIA-le maksetaotluse koos nõutavate dokumentidega, kui:

- 1) töö on tehtud või teenus on osutatud ja vastu võetud;
- 2) vara on soetatud ja oma valdusesse või omandisse saadud ning;
- 3) töö, teenuse või vara eest on tasutud.

Lõige 2 täpsustab andmed, mis maksetaotluses esitatakse:

- 1) toetuse saaja ärinimi ja äriregistri kood;
- 2) toetuse summa, mille maksmist taotletakse;
- 3) teave elluviidava toetatava tegevuse maksumuse ja selle osalise või täieliku tasumise kohta;
- 4) teave toetatava tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide kohta;
- 5) andmed projekti kogumaksumuse muutumise kohta.

Lõige 3 täpsustab, et koos maksetaotlusega tuleb esitada ka:

- 1) selle isiku väljastatud arve-saateleht või arve, kellelt toetuse saaja tellis teenuse või töö või soetas vara;
- 2) arve-saatelehel või arvel märgitud rahalise kohustuse tasumist tõendav maksekorraldus või selle väljatrükk või arvelduskonto väljavõte;
- 3) selle isiku väljastatud osutatud teenuse või tehtud töö üleandmist-vastuvõtmist tõendav dokument, kellelt toetuse saaja tellis teenuse või töö.

Lõige 4 sätestab liisingulepingu alusel soetatud vara puhul, millised on esitatavad maksetaotluse ja dokumendid:

- 1) maksetaotluse esmakordse esitamise korral ja liisingulepingu või maksegraafiku muutumise korral liisinguandja ning toetuse saaja vahel sõlmitud liisinguleping, maksegraafik ja liisingueseme üleandmise akt ning selle isiku väljastatud arve-saateleht või arve, kellelt liisinguandja soetas liisingueseme;
- 2) maksetaotluse igakordse esitamise korral liisinguandja poolt toetuse saajale väljastatud arve-saateleht või arve;
- 3) punktis 2 nimetatud arve-saatelehel või arvel märgitud rahalise kohustuse tasumist tõendav maksekorraldus või selle väljatrükk või arvelduskonto väljavõte.

Lõike 5 alusel määratletakse maksetaotluse esitamise sagedus ja tähtajad. Toetuse saaja esitab maksetaotluse koos nõutud dokumentidega (nimetatud lõikes 3 ja 4) mitte rohkem kui kord kvartalis kvartalile järgneva kuu 10. kuupäevaks ja mitte hiljem kui 2026. aasta 31. maiks.

Eelnõu punktiga 31 täpsustatakse § 24 lõike 2 sõnastust. Muudatuse kohaselt lisatakse vastavalt määruse täiendusele ka viide §-le 23¹, mis puudutab 2025. aasta taotlusvoorus taotlejaid.

Eelnõu punktiga 32 täiendatakse määrust §-ga 24¹. Muudatusega luuakse võimalus toetus põhjendatud juhul välja maksta ettemaksena ja sätestatakse ettemakse tingimused.

Ettemakse võib moodustada kuni 40 protsenti määratud toetuse summast. Ettemakse võimalust ei saa kasutada liisingulepingu alusel ostetava vara puhul ning ettemaksega seotud kulud tuleb teha ja tasuda enne toetuse järgmist väljamakset.

Kui toetus on riigiabi (§ 4¹ mõistes) ehk kui toetust antakse komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 14 või 41 tähenduses või komisjoni teatise „Suunised põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades antava riigiabi kohta“ (2022/C 485/01) alusel, tehakse toetuse ettemakse tagatise alusel, esitades selleks PRIAle elektrooniliselt e-toetuse kaudu ettemaksu taotluse ning tagatise. Tagatiseks on üldtingimuste määruse § 9 lõike 6 tingimustele vastav garantii:

- 1) garantii andja on riik, Eestis tegevusloa alusel tegutsev krediidi- või finantseerimisasutus või Eestis filiaalina tegutsev välisriigi krediidi- või finantseerimisasutus;
- 2) garantii tähtaeg on vähemalt 45 kalendripäeva pikem ettemakse kasutamise tõendamise tähtajast;
- 3) garantii katab kogu ettemakse summa;
- 4) garantiid andva krediidi- või finantseerimisasutuse või krediidi- või finantseerimisasutuse emattevõtja pikaajaline krediidireiting on vähemalt Baa1 (Moody's) või BBB+ (Standard & Poor's) või sellega samaväärne.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Eelnõu aluseks on:

- 1) Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha;
- 2) Euroopa Nõukogu rakendusotsus, millega muudetakse nõukogu 29. oktoobri 2021 rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang (2023/0161 (NLE));
- 3) Euroopa Komisjoni ja Eesti Vabariigi vahel sõlmitud rahastamisleping ning tegevuskord (C(2022) 1433 final) ja selle 17.10.2023. a kinnitatud muudatus taastekava rakendamiseks.

4. Määruse mõjud

Määruses kavandatud muudatused on tingitud vajadusest korraldada toetuse täiendav taotlusvoor, et kindlustada taastekava investeeringu 4 „Ressursitõhusate rohetehnoloogiate kasutuselevõtt“ tegevuse 2 „Bioressursside väärindamine“ ning Euroopa Komisjoni ja Eesti riigi vahel kokku lepitud tegevuskorra eesmärkide saavutamine. Kõigi taastekava investeeringute elluviimise lõpptähtaega (2026. aasta 2. kvartali lõpp) ja lisavoorus kasutada olevat eelarvejääki arvestades loovad muudatused tingimused, et toetatavate tegevuste elluviimine oleks antud mahus ja ajaraamis teostatav. Ühtlasi võimaldavad muudatused pakkuda täiendavaid võimalusi ettevõtete investeeringute tegemiseks seadmete ja masinate soetamiseks, mis panustavad bioressursile kõrgema majandusliku lisandväärtuse andmise, innovatsioonivõimekuse kasvatamise ja kasvuhoonedega heite vähendamise, aidates sellega kaasa rohepöörde elluviimisele Eestis.

Muudatusega ei kaasne otseseid sotsiaalseid mõjusid ega mõjusid regionaalarengule, haridusele, kultuurile, spordile, infotehnoloogiale ja infoühiskonnale, siseturvalisusele ning riigikaitsele ja välissuhetele ega kohaliku omavalitsuse korraldusele. Samuti ei too määruse muutmine kaasa organisatsioonilisi muudatusi avalikus sektoris.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise eeldatavate kulude ja tulude kohta ei kaasne lisakulu ega -tulu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Rahandusministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele ja Kliimaministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile. Rahandusministeerium ja Kliimaministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta. Riigi Tugiteenuste Keskus kooskõlastas eelnõu märkustega arvestamisel. Esitatud märkused ja nendega arvestamine on kajastatud seletuskirja lisa tabelis.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Kantsler